Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

26. ledna 2017 *

„Kasační opravný prostředek — Kartelové dohody — Belgický, německý, francouzský, italský, nizozemský a rakouský trh zařízení a pevných součástí koupelen — Koordinace prodejních cen a výměny citlivých obchodních informací — Pokyny pro výpočet výše pokut z roku 2006 — Povinnost uvést odůvodnění — Zásada rovného zacházení — Proporcionalita — Výkon pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci“

Ve věci C-636/13 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 27. listopadu 2013,

Roca Sanitario SA, se sídlem v Barceloně (Španělsko), zastoupená J. Folguera Crespem, P. Vidal Martínezem a E. Navarro Varonou, abogados,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž další účastnicí řízení je:

Evropská komise, zastoupená F. Castilla Contreras a F. Castillo de la Torrem a F. Jimeno Fernándezem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, místopředseda Soudního dvora, vykonávající funkci předsedy prvního senátu, M. Berger, E. Levitsem, S. Rodinem (zpravodaj) a F. Biltgenem, soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 10. září 2015,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 26. listopadu 2015,

vydává tento

* * Jednací jazyk: španělština

Rozsudek

1 Kasačním opravným prostředkem se společnost Roca Sanitario SA domáhá částečného zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 16. září 2013, Roca Sanitario v. Komise (T-408/10, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2013:440), kterým Tribunál snížil pokutu uloženou společnosti Roca Sanitario společně a nerozdílně s její dceřinou společností Roca SARL (dále jen „Roca“) rozhodnutím Komise C(2010) 4185 final ze dne 23. června 2010, týkajícím se řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/39.092 — zařízení a pevné součásti koupelen) (dále jen „sporné rozhodnutí“), na částku 6 298 000 eur, a zamítl její žalobu znějící na zrušení tohoto rozhodnutí.

Právní rámec

Nařízení (ES) č. 1/2003

2 Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích [101] a [102 SFEU] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) stanoví v čl. 23 odst. 2 a 3 následující:

„2. Komise může rozhodnutím uložit podnikům a sdružením podniků pokuty, pokud úmyslně nebo z nedbalosti:

a) se dopouštějí jednání v rozporu s články [101] nebo [102 SFEU] […]

[…]

Pokuta u každého podniku a sdružení podniků podílejících se na protiprávním jednání nesmí přesáhnout 10 % jeho celkového obratu za předchozí hospodářský rok.

[…]

3. Při stanovování výše pokuty se přihlíží k závažnosti a k délce trvání protiprávního jednání.“

3 Toto nařízení v článku 31 uvádí:

„Soudní dvůr má neomezenou příslušnost přezkoumávat rozhodnutí, kterými Komise stanovila pokutu nebo penále. Může uloženou pokutu nebo penále zrušit, snížit nebo zvýšit.“

Pokyny z roku 2006

4 Pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny z roku 2006“) uvádějí v bodě 2, že, pokud jde o určení pokut, „Komise musí vzít v úvahu dobu trvání a závažnost protiprávního jednání“ a „nesmí uložit pokutu, která by překročila úroveň stanovenou v čl. 23 odst. 2 druhém a třetím pododstavci [nařízení č. 1/2003].

5 Bod 13 těchto pokynů uvádí:

„Při určování základní výše udělované pokuty bude Komise vycházet z hodnoty tržeb za zboží nebo služby v příslušné zeměpisné oblasti uvnitř [Evropského hospodářského prostoru (EHP)], které přímo nebo nepřímo […] souvisejí s protiprávním jednáním. Komise obvykle bere v potaz tržby podniku za poslední celý obchodní rok, kdy byl zapojen do protiprávního jednání.“

6 Odstavec 20 uvedených pokynů z roku stanoví:

„Vyhodnocení závažnosti se provede individuálně pro každý typ protiprávního jednání a přihlédne se přitom ke všem důležitým okolnostem případu.“

7 Odstavec 21 týchž pokynů stanoví:

„Podíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, se obvykle bude nacházet na stupnici do 30 %.“

8 Podle bodu 22 pokynů z roku 2006:

„Při rozhodování o tom, zda by se podíl tržeb, k němuž se bude v daném případě přihlížet, měl nacházet ve spodní nebo horní části této stupnice, vezme Komise v úvahu určitý počet ukazatelů, například povahu protiprávního jednání, kumulovaný podíl všech stran na trhu, zeměpisný rozsah protiprávního jednání, implementování či neimplementování protiprávního jednání.“

9 Bod 23 těchto pokynů stanoví:

„Mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže patří horizontální dohody […] o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce, které jsou obvykle tajné. Politika hospodářské soutěže je musí přísně trestat. Podíl tržeb, k němuž se u takového protiprávního jednání přihlíží, se proto bude většinou nacházet v horní části stupnice.“

10 Odstavec 25 uvedených pokynů stanoví:

„Kromě toho, bez ohledu na dobu účasti podniku na protiprávním jednání, Komise zahrne do základní výše pokuty částku v hodnotě 15 až 25 % hodnoty tržeb podle definice ve výše uvedeném oddíle A, aby podniky odradil i od pouhé účasti na horizontálních dohodách o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce. Komise může tuto dodatečnou částku použít i v případě jiného protiprávního jednání. Komise při rozhodování o podílu tržeb, z kterého bude v konkrétním případě vycházet, přihlédne k určitému počtu faktorů, zejména k těm, které jsou uvedeny v bodě 22.“

11 Bod 29 týchž pokynů uvádí:

„Komise může snížit základní částku pokuty, jestliže zjistí existenci polehčujících okolností, například:

— jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že ukončil protiprávní jednání okamžitě po prvním zásahu Komise. Tato okolnost se nepoužije v případě tajných dohod nebo jednání (zejména kartelů);

— jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že protiprávní jednání bylo spácháno z nedbalosti;

— jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že jeho účast na protiprávním jednání je podstatně omezená a v důsledku toho prokáže, že v době, kdy byl stranou protiprávních dohod, se ve skutečnosti vyhýbal jejich provádění a choval se na trhu konkurenčním způsobem; pouhá skutečnost, že se určitý podnik účastnil protiprávního jednání kratší dobu než ostatní podniky, se nebude považovat za polehčující okolnost, neboť je již zohledněna při výpočtu základní částky pokuty;

— jestliže dotyčný podnik účinně spolupracuje s Komisí nad rámec oznámení o shovívavosti a zákonem stanovené povinnosti spolupráce;

— jestliže protikonkurenční jednání bylo povoleno nebo doporučováno veřejnými orgány nebo právními předpisy. […]“

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

12 Skutečnosti předcházející sporu byly uvedeny v bodech 1 až 28 napadeného rozsudku a lze je shrnout následovně.

13 Společnost Roca Sanitario SA je mateřská společnost skupiny společností působících v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen (dále jen „skupina Roca“). V době vzniku skutečností zakládajících konstatované protiprávní jednání společnost Roca Sanitario vlastnila veškerý kapitál společnosti Roca, která uváděla na francouzský trh převážně sanitární keramiku a kohouty a ostatní armatury. Dne 29. října 1999, společnost Roca Sanitario získala skupinu, v jejímž čele stála švýcarská společnost Keramik Holding AG (dále jen „skupina Laufen“), která byla vlastníkem celého kapitálu společnosti Laufen Austria AG. Společnost Laufen Austria v době vzniku skutečností zakládajících konstatované protiprávní jednání vyráběla pod vlastními ochrannými známkami sanitární keramiku a uváděla ji na trh stejně jako výrobky vyrobené soutěžiteli. Tyto prodeje se soustřeďovaly v Rakousku a v menší míře v Německu.

14 Dne 15. července 2004 společnost Masco Corp. a její dceřiné společnosti, včetně společnosti Hansgrohe AG, která vyrábí kohouty a ostatní armatury, a společnosti Hüppe GmbH, která vyrábí sprchové kouty, informovaly Komisi o existenci kartelu v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen a požádaly o osvobození od pokut na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3; Zvl. vyd. 08/02, s. 155), nebo v případě zamítnutí, o snížení pokut, které jim mohou být uloženy.

15 Komise ve dnech 9. a 10. listopadu 2004 uskutečnila neohlášené kontroly v prostorách několika společností a vnitrostátních profesních sdružení vykonávajících činnost v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen. Komise poté, co v období od 15. listopadu 2005 do 16. května 2006 zaslala žádosti o informace uvedeným společnostem a sdružením, včetně Roca a Laufen Austria, přijala dne 26. března 2007 oznámení námitek. Toto oznámení bylo mimo jiné doručeno navrhovatelce.

16 Společnost Roca dne 17. ledna 2006 požádala svým jménem a jménem skupiny Laufen v rozsahu, v němž uvedená společnost převzala činnosti této skupiny ve Francii, o osvobození od pokut na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů, nebo, podpůrně, o snížení pokuty, která jí může být uložena.

17 V návaznosti na slyšení, které se konalo ve dnech od 12. do 14. listopadu 2007, na zaslání Komisí dne 9. července 2009 dopisu popisujícího skutkové okolnosti jednotlivým společnostem, mezi nimi navrhovatelce, na žádosti o dodatečné informace, jejichž příjemcem byla navrhovatelka, Komise přijala dne 23. června 2010 sporné rozhodnutí, kterým konstatovala porušení čl. 101 odst. 1 SFEU a článku 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3) v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen. Toto protiprávní jednání, na němž se podílelo 17 podniků, probíhalo během různých období mezi 16. říjnem 1992 a 9. listopadem 2004 v podobě souboru protisoutěžních dohod nebo jednání ve vzájemné shodě na územích Belgie, Německa, Francie, Itálie, Nizozemska a Rakouska. Výrobky dotčenými kartelem jsou zařízení a pevné součásti koupelen patřící do jedné z těchto tří podskupin výrobků, a sice kohouty a ostatní armatury, sprchové kouty a doplňky, jakož i sanitární keramika (dále jen „tři podskupiny výrobků“).

18 Komise především poukázala na existenci vnitrostátních profesních sdružení sestávajících z členů, jejichž činnost se týkala všech tří podskupin výrobků, které označila jako „koordinační subjekty“ sestávající z členů, jejichž činnost se týkala minimálně dvou z těchto tří podskupin výrobků, jež označila jako „vícevýrobková sdružení“, jakož i na existenci specializovaných sdružení sestávajících z členů, jejichž činnost se týkala jedné z těchto tří podskupin výrobků. Nakonec konstatovala přítomnost centrální skupiny podniků, které působily v rámci kartelové dohody v různých členských státech a v rámci koordinačních subjektů nebo vícevýrobkových sdružení.

19 Pokud jde o účast skupiny Roca na konstatovaném protiprávním jednání, Komise měla za to, že tato skupina byla obeznámena s protiprávním jednáním týkajícím se tří podskupin výrobků. Pokud však jde o zeměpisný rozsah kartelové dohody, Komise měla za to, že skupinu Roca nelze považovat za obeznámenou s celou jeho šíří, ale pouze s koluzivním jednáním, ke kterému došlo ve Francii a Rakousku.

20 Komise v této souvislosti v čl. 1 odst. 3 sporného rozhodnutí konstatovala, že společnosti Roca Sanitario a její dceřiné společnosti Roca a Laufen Austria porušily čl. 101 odst. 1 SFEU a článek 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 tím, že se účastnily pokračující dohody nebo jednání ve vzájemné shodě v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen ve Francii a v Rakousku.

21 Podle čl. 2 odst. 4 sporného rozhodnutí uložila Komise společnosti Roca Sanitario pokutu ve výši 17 700 000 eur společně a nerozdílně se společností Laufen Austria a pokutu 6 700 000 eur společně a nerozdílně se společností Roca. Komise kromě toho uložila společnosti Laufen Austria pokutu ve výši 14 300 000 eur na základě její účasti na protiprávním jednání během období, které předcházelo převzetí skupiny Laufen společností Roca Sanitario.

Řízení před Soudem a napadený rozsudek

22 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 8. září 2010 podala společnost Roca Sanitario žalobu na neplatnost sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týkalo, a podpůrně na snížení pokuty, která jí byla uložena.

23 Na podporu svých návrhových žádání znějících na částečné zrušení sporného rozhodnutí se společnost Roca Sanitario dovolávala šesti žalobních důvodů. První, druhý a pátý žalobní důvod se týkaly skutečnosti, že společnostem Roca a Laufen Austria byla přičtena odpovědnost za jednání. Třetí žalobní důvod vycházel z porušení práva na obhajobu. Čtvrtý žalobní důvod se týkal výpočtu pokuty uložené společně a nerozdílně navrhovatelce a společnosti Laufen Austria. Šestý žalobní důvod souvisel s posouzením závažnosti protiprávního jednání Komisí.

24 V rámci podpůrného návrhu na snížení pokuty se společnost Roca Sanitario dovolávala toho, že její účast na protiprávním jednání, které jí přičítáno, byla méně závažná než účast ostatních účastníků, a dovolávala se i případného snížení pokuty přiznaného společnostem Roca a Laufen Austria v návaznosti na jejich žaloby.

25 Tribunál napadeným rozsudkem při výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci snížil pokut uloženou navrhovatelce společně a nerozdílně se společností Roca a určil ji ve výši 6 298 000 eur, aby navrhovatelka mohla mít prospěch ze snížení pokuty, které bylo přiznáno společnosti Roca. Ve zbývající části žalobu zamítl.

Návrhová žádání účastníků řízení

26 Společnost Roca Sanitario navrhuje, aby Soudní dvůr:

— částečně zrušil napadený rozsudek;

— snížil pokutu, která jí byla uložena, a

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

27 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zamítl kasační opravný prostředek a

— uložil společnosti Roca Sanitario náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

28 Na podporu svého kasačního opravného prostředku uplatňuje navrhovatelka dva důvody. První důvod kasačního opravného prostředku vychází z nesprávného právního posouzení, kterého se Tribunál dopustil při kvalifikování jednoho z žalobních důvodů uplatněných v prvním stupni jakožto důvodu podaného po uplynutí lhůty. Druhý důvod kasačního opravného prostředku vychází z toho, že Tribunál odmítnutím snížit základní částku pokuty uloženou navrhovatelce porušil zásady individualizace sankce a osobní odpovědnosti, proporcionality, rovného zacházení a ochrany legitimního očekávání, jakož i povinnost uvést odůvodnění.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

29 V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku společnost Roca Sanitario vytýká Tribunálu, že v bodech 44 a 45 napadeného rozsudku odmítl jako nepřípustný argument, který vycházel ze skutečnosti, že Komise za účelem uplatnění domněnky výkonu rozhodujícího vlivu společnosti Roca Sanitario na společnost Laufen Austria zohlednila nesprávné datum převzetí téměř všech akcií společnosti Keramik Holding společností Roca Sanitario. V rozporu s tím, co uvádí sporné rozhodnutí, k tomuto převzetí totiž došlo až ke dni 31. prosince 1999.

30 Podle navrhovatelky Tribunál neprávem kvalifikoval tento argument jako podaný po uplynutí lhůty z důvodu, že byl uplatněn až ve stádiu repliky. Podle společnosti Roca Sanitario měl být tento argument považován za rozšíření žalobního důvodu dříve obsaženého v návrhu na zahájení řízení. V každém případě měl podle navrhovatelky Tribunál i bez návrhu poukázat na nesprávné posouzení skutkového stavu v jakémkoliv stádiu řízení, a z toho důvodu snížit pokutu, aniž by porušil právo na účinnou soudní ochranu zakotvené v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie a zásadu proporcionality, která je základem článku 31 nařízení č. 1/2003.

31 Komise argumenty navrhovatelky zpochybňuje.

Závěry Soudního dvora

32 Je třeba připomenout, že přísluší soudu Evropské unie, aby provedl přezkum legality, který mu přísluší na základě informací, které navrhovatelka předložila na podporu uplatněných důvodů kasačního opravného prostředku. Při provádění tohoto přezkumu se soud nemůže opírat o prostor Komise pro uvážení stran volby zohledněných skutečností při uplatňování kritérií uvedených v pokynech ani stran posouzení těchto skutečností, a z tohoto důvodu upustit od důkladného přezkumu právního i skutkového stavu (rozsudek ze dne 8. prosince 2011, Chalkor v. Komise, C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 62).

33 Přezkum legality je doplněn pravomocí soudního přezkumu v plné jurisdikci, která je přiznána článkem 31 nařízení č. 1/2003 v souladu s článkem 261 SFEU. Tato pravomoc opravňuje soud, aby nad rámec pouhého přezkumu legality sankce nahradil posouzení Komise svým posouzením, a uloženou pokutu nebo penále tedy zrušil, snížil nebo zvýšil (rozsudek ze dne 8. prosince 2011, Chalkor v. Komise, C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 63 a citovaná judikatura).

34 Je však třeba zdůraznit, že výkon pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci není rovnocenný přezkumu z úřední povinnosti, a připomenout, že řízení před unijními soudy má spornou povahu. S výjimkou důvodů veřejného pořádku, které je soud povinen uplatnit i bez návrhu, jako je nedostatek odůvodnění napadeného rozhodnutí, náleží navrhovatelce, aby vznesla důvody proti tomuto rozhodnutí a na podporu těchto důvodů předložila důkazy (rozsudek ze dne 8. prosince 2011, Chalkor v. Komise, C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 64).

35 Podle čl. 48 odst. 2 jednacího řádu Tribunálu ve znění platném k datu napadeného rozsudku nelze v průběhu řízení předkládat nové důvody, ledaže by se zakládaly na právních a skutkových okolnostech, které vyšly najevo v průběhu řízení. Argument, který nepředstavuje přímé ani nepřímé rozšíření argumentu dříve uvedeného v žalobě a nemá s ním úzký vztah, musí být považován za nový důvod (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. listopadu 2009, SGL Carbon v. Komise, C-564/08 P, nezveřejněný, EU:C:2009:703, body 20 až 34, a ze dne 16. prosince 2010, AceaElectrabel Produzione v. Komise, C-480/09 P, EU:C:2010:787, bod 111).

36 V projednávaném případě Tribunál nejprve v bodě 44 napadeného rozsudku konstatoval, že „výtka vycházející z toho, že navrhovatelka vlastnila celý základní kapitál společnosti Laufen Austria až ode dne 6. června 2000, byla uplatněna poprvé v replice“, poté v bodě 45 uvedeného rozsudku poukázal na to, že „navrhovatelka výslovně v žalobě uvedla, že dne 29. října 1999 získala 100 % základního kapitálu společnosti Keramik Holding“, a uzavřel, že „z toho důvodu je nesprávné, že navrhovatelka uvádí, že tato výtka představuje rozšíření důvodů obsažených v žalobě“.

37 S ohledem na podstatnou povahu data převzetí základního kapitálu společnosti Keramik Holding navrhovatelkou za účelem výpočtu základní částky pokuty uložené Roca Sanitario nemůže být tato výtka považována za rozšíření důvodu předloženého v návrhu na zahájení řízení, ale musí být kvalifikována jako nový důvod.

38 Tribunálu kromě toho nepřísluší napravovat chyby, kterých se dopustila účastnice řízení při vylíčení skutkových okolností, na kterých účastnice řízení může založit své důvody směřující ke zrušení sporného rozhodnutí.

39 První důvod kasačního opravného prostředku musí být tudíž zamítnut jako neopodstatněný.

K druhému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

40 V druhém důvodu kasačního opravného prostředku společnost Roca Sanitario vytýká Tribunálu, že zejména v bodech 157 až 188 a v bodech 201 a 202 napadeného rozsudku porušil zásady individualizace sankce a osobní odpovědnosti, proporcionality, rovného zacházení a ochrany legitimního očekávání, jakož i povinnost uvést odůvodnění v rozsahu, v němž nevyvodil náležité důsledky ze zjištění Tribunálu, podle kterého byla účast na protiprávním jednání přičítaném společnosti Roca Sanitario méně závažná než účast ostatních účastníků kartelové dohody, zejména tak, že by upravil koeficient spojený se závažností konstatovaného protiprávního jednání ve smyslu bodů 20 až 23 pokynů z roku 2006 (dále jen „koeficient ‚závažnost protiprávního jednání‘ “) a dodatečný koeficient stanovený v bodě 23 těchto pokynů (dále jen „koeficient ‚dodatečná částka‘ “) a snížil základní částku pokuty.

41 Společnost Roca Sanitario na prvním místě uvádí, že body 157 až 188 napadeného rozsudku jsou stiženy vadou spočívající v nesprávném právním posouzení, jelikož vůbec nezohledňují za účelem určení částky pokuty to, že účast na protiprávním jednání, jež bylo této společnosti přičteno, byla méně závažná než účast ostatních sankcionovaných podniků. V této souvislosti napadený rozsudek nerozlišuje podle povahy jejich chování ani podle množství podskupin výrobků dotčených protiprávním jednáním, s výjimkou otázky zeměpisného rozsahu účasti na protiprávním jednání, mezi závažností jednání dceřiných společností a závažností jednání podniků patřících do „tvrdého jádra" účastnících se podniků. V souladu se zásadou zákazu diskriminace měl Tribunál snížit základní částku pokuty uložené společnosti Roca Sanitario uplatněním nižších koeficientů „závažnost protiprávního jednání" a „dodatečná částka", než uplatnil na uvedené podniky, a měl vyvodit důsledky z toho, co konstatoval v bodech 169, 186 a 187 napadeného rozsudku.

42 Na druhém místě je odůvodnění uvedené v bodech 168 a 187 napadeného rozsudku podle společnosti Roca Sanitario v rozporu s judikaturou použitelnou v oblasti odstupňování pokut a neprávem upřednostňuje zásadu proporcionality pokuty na úkor zásady rovného zacházení.

43 Na třetím místě měla být podle společnosti Roca Sanitario malá závažnost účasti na protiprávním jednání, které je jí přičítáno, vzata v úvahu jako polehčující okolnost ve smyslu bodu 29 třetí odrážky pokynů z roku 2006. V bodech 171 až 177 napadeného rozsudku Tribunál na základě příliš restriktivního a nesprávného výkladu tohoto ustanovení vyloučil jakékoliv snížení pokuty.

44 Na čtvrtém místě Tribunál podle společnosti Roca Sanitario porušil zásadu ochrany legitimního očekávání a povinnost uvést odůvodnění tím, že se při uplatnění bodů 21 až 23 pokynů v bodě 185 napadeného rozsudku nezabýval tím, že závažnost účasti na protiprávním jednání, jež je přičítáno navrhovatelce, je menší než závažnost ostatních účastníků, aby měl za to, že Komise postupovala v souladu se zásadou proporcionality.

45 Komise tyto argumenty zpochybňuje. Ačkoliv má za to, že Tribunál správně odmítl argumenty navrhovatelky vycházející z porušení zásad rovného zacházení a proporcionality, Komise v podstatě kromě toho tvrdí, že je nesprávný předpoklad přijatý Tribunálem, podle kterého měly být koeficienty „závažnost protiprávního jednání" a „dodatečná částka" uplatněné vůči navrhovatelce, která se účastnila protiprávního jednání pouze v rámci jeho francouzské a rakouské složky, odlišné od koeficientů přijatých pro jiné členy této kartelové dohody, kteří se podíleli na protiprávním jednání na území šesti členských států v rámci tří podskupin výrobků. Komise tudíž vyzývá Soudní dvůr, aby nahradil odůvodnění.

Závěry Soudního dvora

46 Úvodem je třeba připomenout, že pouze Tribunál je příslušný k tomu, aby přezkoumal způsob, jímž Komise posoudila v každém jednotlivém případě závažnost protiprávních jednání. V rámci kasačního opravného prostředku je předmětem přezkumu Soudního dvora jednak zkoumat, v jakém rozsahu Tribunál z právního hlediska správně zohlednil všechny podstatné faktory pro posouzení závažnosti daného jednání ve světle článku 101 SFEU a článku 23 nařízení č. 1/2003, a jednak ověřit, zda Tribunál z právního hlediska dostatečně odpověděl na všechny argumenty uvedené na podporu návrhu na zrušení pokuty nebo snížení její částky (viz zejména rozsudky ze dne 17. prosince 1998, Baustahlgewebe v. Komise, C-185/95 P, EU:C:1998:608, bod 128; ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 244, a ze dne 5. prosince 2013, Solvay Solexis v. Komise, C-449/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:802, bod 74).

47 V rozsahu, v němž v druhém důvodu kasačního opravného prostředku společnost Roca Sanitario vytýká Tribunálu, že při výkonu přezkumu legality sporného rozhodnutí v bodech 157 až 179 napadeného rozsudku, jakož i při přezkumu v plné jurisdikci pro určení pokuty v bodech 185 až

188 tohoto rozsudku nevzal v úvahu skutečnost, že účast navrhovatelky na protiprávním jednání, které je jí přičítáno, byla méně závažná než účast podniků, které tvořily „tvrdé jádro“ kartelové dohody, je třeba připomenout, že Soudnímu dvoru nepřísluší, pokud se vyslovuje k právním otázkám v rámci kasačního opravného prostředku, aby z důvodů spravedlnosti svými závěry nahrazoval závěry Tribunálu, který při výkonu přezkumu v plné jurisdikci rozhodl o výši pokut uložených podnikům z důvodu porušení unijního práva těmito podniky (rozsudky ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 245, a ze dne 11. července 2013, Gosselin Group v. Komise, C-429/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:463, bod 87)

48 Je třeba rovněž připomenout, že při stanovení výše pokut je také namístě přihlédnout k době trvání protiprávního jednání a všem faktorům, které mohou být zohledněny při posouzení závažnosti tohoto jednání (rozsudky ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 240, a ze dne 11. července 2013, Team Relocations v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 98).

49 K faktorům, které mají být zohledněny při posuzování závažnosti protiprávního jednání, patří jednání každého podniku, jeho role při zavádění kartelové dohody, zisk, který může z těchto jednání vytěžit, jeho velikost a hodnota dotyčného zboží, jakož i riziko, které představují protiprávní jednání tohoto druhu pro cíle Unie Společenství (rozsudky ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 242, a ze dne 11. července 2013, Team Relocations v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 100).

50 V projednávaném případě, jak vyplývá z bodu 155 napadeného rozsudku, je nesporné, že společnost Roca Sanitario musí být jako mateřská společnost vlastnící celý kapitál společnosti Laufen Austria odpovědná za jednání této společnosti, které spočívalo v provádění koordinace budoucího cenového navyšování, že dále společnost Roca Sanitario z důvodu účasti společnosti Laufen Austria na zasedáních koordinačního subjektu Arbeitskreis Sanitärindustrie věděla o věcném rozsahu tohoto protiprávního jednání týkajícího se tří podskupin výrobků, což navrhovatelka nezpochybnila v rámci žaloby, a konečně že se toto jednání týkalo celého území Rakouska.

51 Tribunál dospěl k závěru, že se Komise mohla podle bodů 21 až 23 a 25 pokynů z roku 2006 právem domnívat, že koeficienty „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ ve výši 15 % jsou přiměřené.

52 Společnost Roca Sanitario v této souvislosti vytýká Tribunálu, že nezohlednil skutečnost, že společnosti Laufen Austria a Roca nepatřily k „tvrdému jádru“ kartelové dohody zejména z důvodu, že nepřispěly k jejímu vzniku a zachování.

53 I za předpokladu, že by tato okolnost byla prokázána, v žádném případě není s to prokázat, že Tribunál měl mít za to, že koeficienty „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ ve výši 15 % nejsou přiměřené nebo jsou příliš vysoké, jelikož takový procentní podíl lze odůvodnit samotnou povahou dotčeného protiprávního jednání, a sice prováděním koordinace cenového navyšování. Takové protiprávní jednání totiž patří mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže ve smyslu 23 a 25 pokynů z roku 2006 a výše 15 % odpovídá nejnižšímu stupni sankcí v rámci stupnice stanovené pro taková protiprávní jednání v těchto pokynech (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. července 2013, Ziegler v. Komise, C-439/11 P, EU:C:2013:513, body 124 a 125, a ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný EU:C:2013:464, bod 125).

54 Tribunál tudíž mohl mít v bodech 169 a 185 napadeného rozsudku právem za to, že Komise neporušila zásadu proporcionality tím, že určila koeficienty „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ ve výši 15 % bez ohledu na to, že zeměpisný rozsah účasti na dotčeném protiprávním jednání byl omezen pouze na území Francie a Rakouska.

55 V rozsahu, v němž společnost Roca Sanitario vytýká Tribunálu, i když rozhodl, že účast na protiprávním jednání, které je jí přičítáno, byla méně závažná než účast ostatních účastníků, že vůči ní uplatnil uvedené koeficienty a tím porušil zásadu rovného zacházení, je třeba konstatovat, jak v podstatě uvádí Komise, že odůvodnění uvedené v bodech 168 a 169 a bodech 186 a 187 napadeného rozsudku, podle kterého jednak musí být protiprávní jednání vztahující se na šest území členských států a tři podskupiny výrobků považováno za závažnější než předmětné protiprávní jednání, ke kterému došlo pouze na území dvou členských států, a jednak podnikům, které se zúčastnily tohoto prvního protiprávního jednání, by měla být již jen z tohoto důvodu uložena pokuta vypočtená na základě vyšších koeficientů „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“, než jsou koeficienty uplatněné v případě navrhovatelky, je stiženo nesprávným právním posouzením.

56 Pokud jde o určení koeficientů „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“, z bodů 22 a 25 pokynů z roku 2006 vyplývá, že je třeba přihlédnout k určitému počtu faktorů, zejména k těm, které jsou uvedeny v bodě 22 těchto pokynů. Třebaže za účelem posouzení závažnosti protiprávního jednání a následně určení výše pokuty, která má být uložena, lze zohlednit také zeměpisný rozsah protiprávního jednání, nemusí skutečnost, že je zeměpisný rozsah jednoho protiprávního jednání širší než jiného protiprávního jednání, sama o sobě znamenat, že toto první protiprávní jednání posuzované jako celek a zejména s ohledem na svoji povahu musí být kvalifikováno jako závažnější než druhé protiprávní jednání a jako odůvodňující určení vyšších koeficientů „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ než koeficientů uplatněných pro výpočet pokuty sankcionující toto druhé protiprávní jednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. července 2014, Telefónica a Telefónica de España v. Komise, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, bod 178).

57 Je však třeba připomenout, že zásada rovného zacházení představuje obecnou zásadu unijního práva, která je zakotvena články 20 a 21 Listiny základních práv Evropské unie. Podle ustálené judikatury uvedená zásada vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno (viz zejména rozsudek ze dne 12. listopadu 2014, Guardian Industries a Guardian Europe v. Komise, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 51).

58 Dodržování uvedené zásady je pro Tribunál závazné nikoliv pouze v rámci jeho výkonu kontroly legality rozhodnutí Komise ukládajícího pokuty, ale rovněž při výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci. Výkon takové pravomoci totiž nemůže při stanovení výše ukládaných pokut vést k diskriminaci mezi podniky, které se účastnily dohody nebo jednání ve vzájemné shodě v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Komise v. Parker Hannifin Manufacturing a Parker – Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, bod 77).

59 Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, zohlednění podle téže zásady, za účelem posouzení závažnosti protiprávního jednání, rozdílů mezi podniky, které se podílely na téže kartelové dohodě, zejména s ohledem na zeměpisný rozsah jejich účastí, nemusí být nevyhnutelně uskutečněno v průběhu určení koeficientů „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“, ale lze jej provést až v dalším stadiu výpočtu pokuty, jako je úprava základní částky pokuty v závislosti na přitěžujících a polehčujících okolnostech podle bodů 28 a 29 pokynů z roku 2006 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. července 2013, Gosselin Group v. Komise,C-429/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:463, body 96 až 100 a ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, body 104 a 105).

60 Jak podotkla Komise, tyto rozdíly se mohou rovněž projevit v hodnotě tržeb použité pro výpočet základní částky pokuty, jelikož tato hodnota odráží pro každý zúčastněný podnik význam jeho účasti na protiprávním jednání v souladu s bodem 13 pokynů z roku 2006, který umožňuje použít jako výchozí bod pro výpočet pokut částku, která odráží hospodářský význam protiprávního jednání a váhu účasti podniku v tomto jednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 76).

61 Z toho důvodu, v rozsahu, v němž je nesporné, že základní částka pokut uložených navrhovatelce byla určena podle hodnoty tržeb uskutečněných společností Laufen Austria na území Rakouska a společností Roca na území Francie, mohl Tribunál v bodech 168 a 169 a v bodech 186 a 187 napadeného rozsudku určit výši koeficientů „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“ na 15 % této hodnoty, aniž porušil zásadu rovného zacházení.

62 Ačkoli z výše uvedeného vyplývá, že odůvodnění Tribunálu v bodech 168 a 169 a v bodech 186 a 187 napadeného rozsudku je stiženo nesprávným právním posouzením, je namístě připomenout, že i když odůvodnění rozsudku Tribunálu prozrazuje porušení unijního práva, ale jeho výrok se jeví jako opodstatněný z jiných právních důvodů, nemůže takové porušení vést ke zrušení tohoto rozhodnutí a je třeba odůvodnění nahradit (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. června 1992, Lestelle v. Komise, C-30/91 P, EU:C:1992:252, bod 28, a ze dne 9. září 2008, FIAMM a další v. Rada a Komise, C-120/06 P a C-121/06 P, EU:C:2008:476, bod 187 a citovaná judikatura).

63 Jak vyplývá z odůvodnění uvedeného v bodech 56 až 61 tohoto rozsudku, je třeba nahradit odůvodnění přijaté Tribunálem, jak tomu je v projednávané věci.

64 Druhý důvod kasačního opravného prostředku je tedy třeba zamítnout v rozsahu, v němž je vytýkáno Tribunálu, že se dopustil nesprávného právního posouzení a zejména že porušil zásady proporcionality a rovného zacházení z důvodu, že tím, že Tribunál neuplatnil na navrhovatelku nižší koeficienty „závažnost protiprávního jednání“ a „dodatečná částka“, než uplatnil na podniky, jejichž účast na protiprávním jednání byla závažnější, nebylo v napadeném rozsudku přihlédnuto k nižší závažnosti účasti na protiprávním jednání, za něž je navrhovatelce přičítána odpovědnost.

65 Pokud jde o část důvodu kasačního opravného prostředku vycházející z toho, že Tribunál nesplnil povinnost uvést odůvodnění a porušil zásadu ochrany legitimního očekávání tím, že v bodě 185 napadeného rozsudku rozhodl, že Komise postupovala v souladu se zásadou proporcionality, je třeba uvést, že Tribunál v bodech 148 a 149 napadeného rozsudku obecně popsal metodu výpočtu částky pokuty a v bodech 150 až 152 uvedeného rozsudku popsal její použití Komisí v projednávaném případě.

66 Tato část důvodu kasačního opravného prostředku tedy nemůže obstát.

67 Konečně pokud jde o část důvodu kasačního opravného prostředku vycházející z toho, že Tribunál nepřihlédl k polehčujícím okolnostem závažnosti účasti navrhovatelky na protiprávním jednání ve smyslu bodu 29 třetí odrážky pokynů z roku 2006 ve vztahu k zapojení ostatních účastníků, je nesporné, že společnost Roca Sanitario se dovolávala omezené povahy své účasti na konstatovaném protiprávním jednání společností Roca a Laufen Austria.

68 Podle bodu 29 pokynů z roku 2006 měla navrhovatelka za účelem získání nároku na snížení pokuty z důvodu takových polehčujících okolností prokázat, že se ve skutečnosti vyhýbala provádění dotčených protiprávních dohod tím, že se chovala na trhu konkurenčním způsobem, tedy měla poskytnout důkaz, který navrhovatelka nepředložila, jak konstatoval Tribunál v bodu 177 napadeného rozsudku.

69 V každém případě nemůže být takové posouzení důkazů, s výhradou případu jejich zkreslení, ke kterému v projednávaném případě nedošlo, zpochybňováno v rámci kasačního opravného prostředku (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. ledna 2011, Media-Saturn-Holding v. OHMI, C-92/10 P, nezveřejněný, EU:C:2011:15, bod 27; ze dne 10. července 2014, Řecko v. Komise, C-391/13 P, nezveřejněný, EU:C:2014:2061, body 28 a 29, a ze dne 20. ledna 2016, Toshiba Corporation v. Komise, C-373/14 P, EU:C:2016:26, bod 40).

70 Z toho vyplývá, že část důvodu kasačního opravného prostředku, týkající se přezkumu polehčujících okolností Tribunálem ve smyslu bodu 29 třetí odrážky pokynů z roku 2006, musí být zamítnuta.

71 Ze všech předcházejících úvah vyplývá, že je třeba druhý důvod kasačního opravného prostředku zamítnout, a tudíž zamítnout kasační opravný prostředek.

K nákladům řízení

72 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný.

73 Podle čl. 138 odst. 1 tohoto jednacího řádu, který se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě jeho čl. 184 odst. 1, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a navrhovatelka neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení o kasačním opravném prostředku.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) Kasační opravný prostředek se zamítá.

2) Společnosti Roca Sanitario SA se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.